

UDHËZIM
Nr. 12, datë 18.10.2024

**PËR DISA SHTESA DHE NDRYSHIME NË UDHËZIMIN NR.7, DATË
28.2.2018, “PËR PROCEDURAT STANDARDE TË PËRGATITJES SË PROGRAMIT
BUXHETOR AFATMESËM”**

Në mbështetje të nenit 24, të ligjit nr. 57, datë 2.6.2016, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 9936, datë 26.6.2008, ‘Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë’”, ministri i Financave

UDHËZON:

Në udhëzimin nr. 7, datë 28.2.2018, “Për procedurat standarde të përgatitjes së PBA-së” bëhen shtesat dhe ndryshimet e mëposhtme:

1. Në kreun 1, pika 8, shkronja “g” ndryshon, si më poshtë:

“g) një relacion shoqërues për kërkesat buxhetore i cili përmban por nuk kufizohet, informacion mbi:

a) një përmbledhje të shkurtër të performancës të njësisë së qeverisjes qendrore të vitit paraardhës buxhetor në terma financiar dhe jofinanciar;

b) një përmbledhje të performancës të njësisë së qeverisjes qendrore për periudhën e raportimit, brenda vitit korrent buxhetor në terma financiar dhe jofinanciar;

c) prioritetet afatmesme që planifikohen të arrihen brenda tavanit të alokuar për njësinë e qeverisjes qendrore mbështetur në dokumentet strategjike të fushës së njësisë së qeverisjes qendrore, dokumentin e politikave prioritare dhe programin e qeverisë;

d) prioritarizimin dhe argumentimin respektiv të kërkesave buxhetore mbi tavanin e alokuar për njësinë e qeverisjes qendrore, në fazën strategjike;

e) një analizë të situatës gjinore dhe masat e marra për adresimin e pabarazive gjinore;

f) një analizë të situatës, të lidhur me ndryshimet klimaterike dhe masat e marra për adresimin e tyre.”.

2. Në kreun 2, në nënkreun 2.1, pika 2 hiqet fjala “përgatitore”.

Pas pikës 2, shtohen pikat 2/1 dhe 2/2 me përmbajtje si më poshtë vijon:

“2/1. Në çdo cikël të përgatitjes së Programit Buxhetor Afatmesëm, ministri i Financave shqyrton kërkesat shtesat të paraqitura nga NjQQ dhe propozimin për akomodimin e tyre të përgatitura nga nëpunësi i parë autorizues.

2/2. Ministri i Financave paraqet në Këshillin e Ministrave projektvendimin e tavaneve përgatitore të shpenzimeve të programit buxhetor afatmesëm për fazën strategjike të PBA-së dhe tavaneve përfundimtare të shpenzimeve për fazën teknike të PBA-së.”.

3. Në kreun 2, në nënkreun 2.2, pas pikës 3, shtohet pika 3/1, me përmbajtje si më poshtë:

“3/1. Në çdo cikël të përgatitjes së Programit Buxhetor Afatmesëm, nëpunësi i parë autorizues rishikon kërkesat shtesë të NjQQ të analizuara nga struktura e programimit buxhetor, si dhe listën eventuale të kërkesave shtesë të prioritarizuara të përgatitur nga kjo strukturë, në përputhje me hapësirën fiskale që mund të rezultojë nga Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal Afatmesëm i miratuar. Nëpunësi i parë autorizues i paraqet ministrit të Financave kërkesat shtesë të NjQQ, si dhe propozimin për akomodimin eventuale të kërkesave shtesë të prioritarizuara në përputhje me hapësirën fiskale që mund të rezultojë nga Kuadri Makroekonomik dhe Fiskal Afatmesëm.”.

4. Në kreun 2, pas nënkreut 2.2 shtohet nënkreu 2.2/1 me përmbajtjes si vijon:

“2.2/1 PËRGJEGJËSIA E STRUKTURAVE PËRGJEGJËSE BRENDË MINISTRISË PËRGJEGJËSE PËR FINANCAT NË PËRGATITJEN E DOKUMENTIT TË PROGRAMIT BUXHETOR AFATMESËM

1. Strukturat përgjegjëse brenda ministrisë përgjegjëse për financat në përgatitjen e dokumentit të PBA-së janë:

- a) struktura përgjegjëse për programimin buxhetor;
- b) struktura përgjegjëse për menaxhimin e buxhetit;
- c) struktura përgjegjëse për menaxhimin e investimeve publike;
- d) struktura përgjegjëse për financat vendore;
- e) struktura përgjegjëse për parashikimet makroekonomike dhe fiskale.

2. Struktura për programimin buxhetor është përgjegjëse për:

a) analizon kërkesat buxhetore të përcjella nga NjQQ në fazën strategjike dhe fazën teknike të përgatitjes së PBA-së, duke u fokusuar në respektimin e procedurave dhe metodologjisë së përgatitjes së këtyre kërkesave;

b) analizon propozimet e bëra për financimin e politikave ekzistuese ose të reja, të financuara nga shpenzimet e personelit dhe/ose shpenzimet korrente për çdo program buxhetor të NjQQ;

c) analizon për çdo program buxhetor respektimin e procedurave të përcaktuara në këtë udhëzim për buxhetimin e përgjigjshëm gjinor dhe buxhetimin e masave të marra në kuadër të ndryshimeve klimatike;

d) evidenton dhe përgatit një përmbledhje të kërkesave shtesë mbi tavanin buxhetor të alokuar për çdo NjQQ;

e) mbështetur në prioritarizimin e kërkesave buxhetore të kryera nga NjQQ dhe hapësirën fiskale në dispozicion, paraqet tek nëpunësi i parë autorizues një propozim për akomodimin e tyre, në përputhje me pikën 3/1, të nënkreut 2.2;

f) jep rekomandime në rast se gjykohet e arsyeshme për përmirësimin e mëtejshëm të cilësisë së kërkesave buxhetore, përfshirë dhe çështjet e buxhetimit të përgjigjshëm gjinor, dhe agjendës së ndryshimeve klimatike;

g) koordinon procesin e finalizimit të analizës së kërkesave buxhetore të NjQQ me strukturat e tjera të përcaktuara në pikën 1, të nënkreut 2.3;

h) dërgon për shqyrtim dhe miratim analizën e finalizuar të kërkesave buxhetore të NjQQ tek nëpunësi i parë autorizues;

i) përgatit draftin e projektdokumentit të PBA-së për fazën strategjike, draftin e dokumentit të rishikuar të PBA-së për fazën teknike dhe ja paraqet Nëpunësit të Parë Autorizues për shqyrtim dhe miratim;

j) përgatit dokumentin përfundimtar të PBA-së, mbështetur në ligjin vjetor të miratuar dhe ja paraqet për miratim Nëpunësit të Parë Autorizues.

3. Struktura për menaxhimin buxhetor është përgjegjëse për:

a) paraqitjen e raporteve, komenteve dhe rekomandimeve mbi raportet e monitorimit të NjQQ të vitit pararendës dhe të vitit korrent, në fazën strategjike dhe në fazën teknike të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm;

b) paraqitjen e të dhënave historike të shpenzimeve buxhetore në nivel programi buxhetor dhe artikulli buxhetor për çdo NjQQ, minimalisht për 5 vitet e fundit, përfshirë dhe vitin korrent në fazën strategjike dhe në fazën teknike të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm;

c) paraqitjen e të dhënave historike në nivel produkti në sasi dhe kosto respektive, për vitin korrent dhe për tri vitet pararendëse në fazën strategjike, dhe në fazën teknike të përgatitjes së projektbuxhetit;

d) paraqitjen e të dhënave historike në nivel treguesish performance, objektivash dhe qëllimi në nivel programi buxhetor për çdo NjQQ, minimalisht për dy vitet pararendëse në fazën strategjike të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm;

e) paraqitjen e informacionit mbi rialokimet/rishpërndarjet buxhetore të çdo NjQQ, si edhe përdorimet e Fondit Rezervë, për vitin pararendës dhe për vitin korrent në fazën strategjike, dhe në fazën teknike të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm;

f) paraqitjen e të dhënave historike të numrit të punonjësve në nivel njësie shpenzuese për çdo NjQQ, për dy vite pararendëse përfshirë dhe vitin korrent në fazën strategjike të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm.

4. Struktura përgjegjëse për menaxhimin e investimeve publike:

a) analizon kërkesat buxhetore të përcjella nga NjQQ në fazën strategjike dhe fazën teknike të përgatitjes së PBA-së, duke u fokusuar në respektimin e procedurave dhe metodologjisë së përgatitjes së projekteve të investimeve publike;

b) analizon propozimet e bëra për financimin e politikave ekzistuese ose të reja të financuara nga shpenzimet kapitale për çdo program buxhetor të NjQQ;

c) analizon çdo program buxhetor për të verifikuar respektimin e procedurave të menaxhimit të investimeve publike, në lidhje me parimet kryesore të vlerësimit të projekteve të investimeve publike;

d) evidenton dhe përgatit një përmbledhje të kërkesave shtesë mbi tavanin buxhetor të alokuar për çdo NjQQ për shpenzimet kapitale;

e) mbështetur në prioritarizimin e kërkesave buxhetore të kryera nga NjQQ dhe hapësirën fiskale në dispozicion, paraqet tek nëpunësi i parë autorizues një propozim për akomodimin e tyre, në përputhje me pikën 3/1, të nënkreut 2.2;

f) jep rekomandime në rast se gjykohet e arsyeshme për përmirësimin e mëtejshëm të cilësisë së kërkesave buxhetore në drejtim të respektimit të procedurave të menaxhimit të investimeve publike.

5. Struktura përgjegjëse për financat vendore:

a) përgatit një analizë të performancës financiare dhe jofinanciare, sipas funksioneve për NjVQV;

b) përgatit një analizë për funksionet e transferuara në nivel vendor;

c) përgatit një aneks, i cili përfshihet në dokumentin e Programit Buxhetor Afatmesëm dhe përfshin informacion mbi:

- mënyrën e llogaritjes dhe shumën e transfertës së pakushtëzuar të njësive të qeverisjes vendore;

- shumën dhe qëllimin e transfertës së kushtëzuar, që buxheti i shtetit jep për njësitë e qeverisjes vendore;

- taksat kombëtare, të ndara me qeverisjen vendore dhe pjesën e ndarë për tri vitet pasardhëse buxhetore.

6. Struktura përgjegjëse për parashikimet makroekonomike dhe fiskale është përgjegjëse në fazën e përgatitjes së dokumentit të PBA-së për përgatitjen e:

a) një përmbledhëse të treguesve kryesorë makroekonomikë dhe buxhetorë;

b) një raport përmbledhës të politikave ekonomike dhe fiskale për tri vitet e ardhshme.”.

5. Në nënkreun 2.4, “Përgjegjësitë e nëpunësit autorizues të njësisë së qeverisjes qendrore”, në pikën 6 shtohet shkronja p) me përmbajtje si më poshtë vijon:

“p) sigurimin që për secilin program buxhetor, në përgjegjësinë e tyre, aty ku është e mundur, të përfshijë një qëllim të politikës që adreson ndryshimet klimatike;”,

6. Në nënkreun 2.5, në pikën 5, shtohet shkronja “l”, me përmbajtje si më poshtë:

“l) Sigurimin që për secilin program buxhetor, në përgjegjësinë e tyre aty, ku është e mundur, të përfshijë një objektiv të politikës që adreson ndryshimet klimatike. Këto objektiva duhet të jenë të shoqëruara me tregues të përshtatshëm dhe të matshëm performance, ku do të synohet që të identifikohen një ose disa produkte me kostot përkatëse që do të kontribuojnë në realizimin e tyre.”.

7. Në kreun 7 “Planifikimi i projekteve të investimeve publike”, shfuqizohen nënçështjet 7.1, 7.2 dhe 7.3, dhe zëvendësohen me fjalinë “Planifikimi i projekteve të investimeve publike dhe

kostimi i tyre bëhet në përputhje me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 887/2022, “Për procedurat e menaxhimit të investimeve publike”, i ndryshuar”.

8. Në kreun 8, në fund të shtojcës nr. 5 shtohen paragrafët:

“Analiza gjinore është:

- një dimension i pandashëm i analizës së politikave (socio-ekonomike);
- identifikon në mënyrë specifike se si politikat publike ndikojnë ndryshe tek gratë dhe burrat;
- tregon se politikat dhe zbatimi i tyre nuk mund të jenë neutralë nga perspektiva gjinore në shoqëritë e ndikuara nga gjinia;

- mbështetet nga mjete specifike analitike

Analiza gjinore përbën një shumëllojshmëri metodash të përdorura për të kuptuar marrëdhëniet midis burrave dhe grave, qasjen e tyre në burime, aktivitetet e tyre dhe kufizimet që ata përballen në raport me njëri-tjetrin. Analiza gjinore ofron informacion të rëndësishëm që na ndihmon të kuptojmë se si përkatësia gjinore, ndërthurur me racën, etninë, kulturën, klasën, moshën, aftësinë e kufizuar dhe/ose statuse të tjera, është e rëndësishme për të kuptuar modelet e ndryshme të përfshirjes, sjelljes dhe aktiviteteve që gratë dhe burrat kanë në strukturat ekonomike, sociale dhe ligjore.

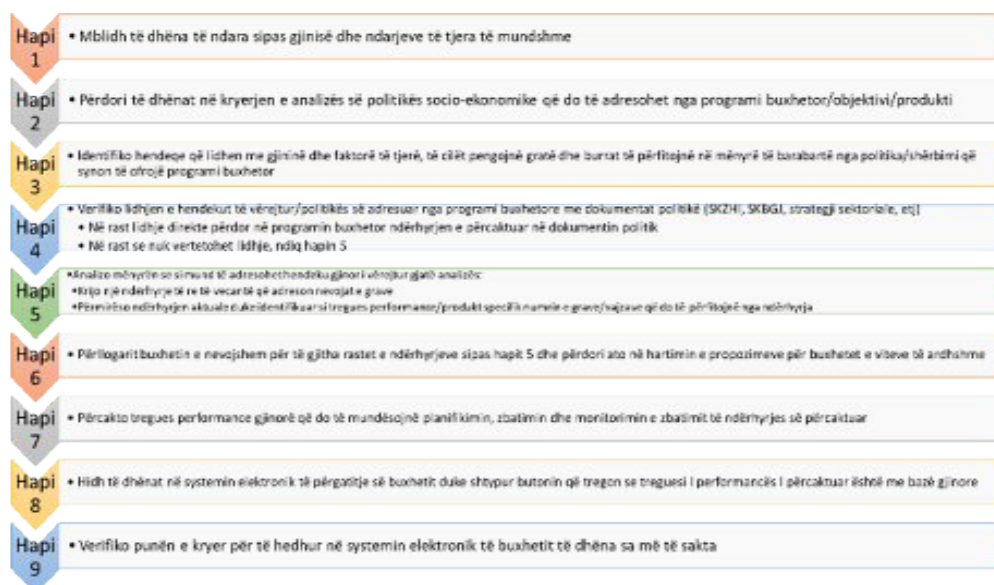
Analiza gjinore përfshin:

- Njohjen e pabarazive historike dhe sociale me të cilat janë përballur gratë dhe synon të informojë hartimin e politikave, programeve dhe projekteve për të adresuar këto pabarazi;
- Marrjen në konsideratë të përvojave, roleve dhe përgjegjësi të veçanta të grave, dhe nivelin e tyre të qasjes në burime dhe vendimmarrje.

Qëllimi është të sigurohet që perspektiva e barazisë gjinore të integrohet plotësisht në politika, programe dhe buxhete nëpërmjet instrumenteve që mundësojnë:

- të njihen dallimet gjinore;
- nevojat dhe përparësitë e ndryshme të grave dhe burrave, vajzave dhe djemve të identifikohen dhe të njihen;
- politikat publike të hartohen duke marrë parasysh këto dallime dhe përparësi;
- buxhetet publike të ndahen në përputhje me to;
- buxhetet publike të shpenzohen për të përmbushur nevojat e grave dhe burrave, vajzave dhe djemve në mënyrë që ata të përfitojnë njësoj nga fondet dhe shërbimet publike.

Hapat që duhet të ndiqen nga ekipet e menaxhimit të programeve për të përfshirë analizën gjinore dhe të dhënat e saj në hartimin e buxheteve trevjeçare:

9. Në kreun 8, pas shtojcës 7, shtohet shtojca nr. 8, “Udhëzime mbi integrimin e ndryshimeve klimatike në procesin e buxhetimit”, me përmbajtje si më poshtë:

“Ndryshimi i klimës i referohet zhvendosjeve apo ndryshimeve afatgjata në temperaturë, reshje, modele të erërave dhe aspekte të tjera të sistemit klimatik të Tokës. Kjo çon në ngrohjen globale, rritjen e niveleve të deteve, ngjarje më të shpeshta ekstreme të motit dhe ndërprerje në ekosisteme dhe biodiversitetin.

Për të lehtësuar dhe parandaluar ndikimet e ndryshimeve klimatike në ekosisteme e biodiversitetin qëllimi 13, i Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG), bën thirrje për veprime urgjente për të trajtuar ndryshimet klimatike dhe ndikimet e tyre, si më poshtë:

- Forcimi i qëndrueshmërisë dhe kapacitetit adaptues ndaj rreziqeve klimatike dhe fatkeqësive natyrore në të gjitha vendet;

- Integrimi i masave për ndryshimin e klimës në politikat, strategjitë dhe planet kombëtare;
- Përmirësimi i edukimit, ndërgjegjësimit dhe kapacitetit njerëzor dhe institucional për zbutjen e ndryshimeve klimatike, adaptimin, reduktimin e ndikimit dhe paralajmërimin e hershëm;

- Zbatimi i Konventës Kuadër të OKB-së për Ndryshimet Klimatike; dhe

- Promovimi i mekanizmave për të rritur kapacitetin për planifikim dhe menaxhim.

Për këtë qëllim, është i domosdoshëm të kryhet integrimi i ndryshimeve klimatike, i cili i referohet përfshirjes së përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike në politikat e qeverisë në disa sektorë. Integrimi nënkupton që përshtatja ndaj ndryshimeve klimatike do të përfshihet drejtpërdrejt kur bëhet planifikimi për zhvillimin e qëndrueshëm dhe në zhvillimin e politikave sektoriale, si më poshtë:

- Çdo institucion buxhetor duhet të përfshijë në programet e tij buxhetore, aty ku është dhe për sa është e mundur, objektiva të qartë dhe tregues performance që tregojnë përpjekjet për të lehtësuar apo parandaluar ndikimet e ndryshimeve klimatike;

- Për të bërë të mundur këtë, institucionet e përfshira në aktivitete të ndryshimeve klimatike, duhet të mbledhin, mbajnë dhe përdorin të dhëna shkencore ose administrative që ndihmojnë në hartimin e objektivave dhe treguesve SMART, për matjen e performancës së përpjekjeve të tyre në lehtësimin/parandalimin e ndikimeve të ndryshimeve klimatike;

- Ekipet e menaxhimit të programeve duhet të diskutojnë dhe vendosin për përcaktimin e të paktën një objekti të lidhur me ndryshimet klimatike, aty ku dhe kur është e mundur.”.

Udhëzimi hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I FINANCAVE
Petrit Malaj